

DISPUTATIO PHYSICA
 MATERIA

Quam,

Divinâ adspirante Gratia

In Florentissimâ VVittebergensi Academia,

PRÆSIDE

V I R O

Plurimum Reverendo, Praclarissimo Excellentissimoq;

DN. CONSTANTINO Ziegler

SS. Theol. D. Physices Professore Publico longè
 dignissimo, atq;ve Amplissimæ Facultatis Philo-
 phicæ h. t. DECANO Spectatisimo,

DN. Patrono, Præceptore ac Promotore
 maximoperè devenerando,

*placide συμφιλοσοφῶν disquisitioni publicè
 subjicit*

SALOMON MÖLLERUS,

Gedano-Prussus,

Ad diem XVII. Dec. Horis Matutinis

In Auditorio Majori.

Physica.

cuidebat JOH. RÖHNERUS, Acad. Typogr. 1664.

274,99.

4

109

Sächsische
Landesbibliothek
Dresden

Introductio.

Radituris Causas Corporis Naturalis in specie; internas, qvæ corporis essentia in ingrediuntur, præmittere animus est, Harum verò cum duæ sint, **Materia & Forma**; Materia tradere primo loco constituius, observaturi adeò ordinem non dignitatis, sic enim præmittenda esset Forma Materiæ, sed doctrinæ, qvæ cumpromis in disciplinis observari assolet. Namq; non parum facit ad cognitionem Formæ doctrina de Materiâ qvin imò, juxta Keckermannum l.i. Syst. Phys. c.5. Nisi Materia corporum extenderetur ad Formam commodè recipiendam, nullam planè virtutem posset corpus naturale exercere, atq; adeò nullum aliud accidens in se recipere. Qvocirca sit Bono cum DEO.

SECTIO PRIMA,

Hujusq;

Caput Primum.

Explicans

Definitionem Materiæ

qvæ est

Materia est causa interna, ex qvâ corpus naturale constituitur.

§. 1. Vox Materiæ sumitur h. i. non subjectivè, pro Materia in qvâ, sicut anima dicitur Materia in qvâ vel subjectum facultatum, Substantia accidentium: non objectivè, pro Materia circa qvam, qvemadmodum disciplinæ ac scientiæ qvæcunq; sua habent objecta; sed constitutivè pro materia, ex quæ res constituitur, & id vicissim non Metaphysicè pro causa.

Materiali indeterminate sive in actu signato considerata, sed physicè pro causa Materiali determinata sive in actu exercito scil. corporis naturalis spectata, & vocatur ad evitandam omnem æqvocationem Materia ex quâ. Hæc verò quia duplex est, alia productionis, aliquando Generationis dicta, alia compositionis seu Constitutionis; illa est, ex quâ aliquid fit, ista, ex quâ aliquid constat. Sic Materia Generationis, Hominis Constituendi nempe, est semen & sanguis, inde enim partes spermaticæ & sanguineæ elaborantur: Materia compositionis, hominis constituti est corpus organicum: Non ergo de illâ adeò hîc agimus, sed de istâ. Transiens enim illa est, ista permanens, at verò juxta Aristotelem l.l. Phys. c.6. t.50. *ut a' ex a' a' ei' d' ei' u' e' e'*, principia semper manere oportet.

§. 2. Porrò Definitio Materiae constat genere & differentiâ. Genus causa interna est. Dicitur autem Materia Causa, quia veram & propriè dictam exercet causalitatem, non inserviant tantum, juxta nonnullos, eam recipiendo & sustentando, sed præcipue in totum compositum, id cum Formâ intrinsecè constituendo. Principium autem passivum cum audit Materia, illud non fit ab solutè, sed comparatè in respectu ad Formam. Unde Conimbricensis in L.2. Phys. c.7. q.19. art.3. Materia nihil agit, & si ad actiones formæ prorata suâ portione concurrat, non quidem eas efficiendo, sed recipiendo, item etiam componendo totum, cuius est agere. Dicitur etiam interna, quia ingreditur essentiam corporis naturalis adeò, ut sine ea corpus naturale nec esse nec concipi possit, vel ut B. Sperlingius habet in Institut. suis, ut facere corpus sine materiâ sit facere panem sine farinâ & somnium sine somno. Et usq; adeò si corpus est, materiatum est; Et si materiatum non est, nec corpus est. In hoc enim corpus adæquatè contradistinguitur spiritui ita, ut quicquid non est substantia corporea, illud sit substantia incorporea.

§. 3. Differentiam præstat propria materiae causalitas, influxus nempe, non ille omnibus causis communis, sed ad hanc restrictus unicè per Terminum Ex, qui strictè & accuratè loquendo soli competit Materiae, sicut Terminus A soli Efficienti.

§.

cienti; Terminus *per*, soli formæ, & Terminus *propter* soli fini. Qvod idem habet B. Jacobus Martini, aut, inqviens, quærimus, cuius gratiâ aliquid sit, & est finis; aut à qvo, & est Efficientis; aut ex qvo, & est materia; aut per qvod, & est forma.

Caput Secundum.

Explicans Divisionem Materiæ.

Dividitur in Simplicem & Compositam. Simplex est pura materia, ejus essentiam nulla ingreditur forma, ut materia cœli, ignis, omniumq; corporum simplicium.

Compositum est Integrum corpus, cuius essentiam tamen forma quam materia ingreditur, ut materia hominis, equi, arboris, auri, omniumq; corporum mixtorum.

S. I. Necessum non habemus, ut desudemus anxiè inprobandâ confirmandâq; divisione nostrâ materiæ in simplicem & compositam. Ejusdem enim veritas è naturâ ipsa oppido quam clara & manifesta est. Cum enim corpora naturalia alia simplicia sint alia composita, & in his alia magis, alia minus talia; Materia etiam alia simplex, alia composita, & in hac alia magis, alia minus talis est Absit autem causam simplicitatis & compositionis quamramus in motu, ceu communiter faciunt, Motus nihil componit in physicis, nudum enim accidens est. Ac licet in Metaphysicis admittatur compositione ex Subjecto & accidente; in physicis tamen non nisi illa, quam est vel ex partibus essentialibus, vel ex integralibus. Quia

verò Corpus totum essentiale est, ad partes essentiales compositio corporis referenda venit, nullatenus verò ad formam, quæ semper æquè simplex, nec magis composita in homine, quām in aëre, sed unicè ad materiam, quæ in homine conflata est è multis, in aëre è nullis. Unde talis est corporum naturalium compositio, qualis est eorundem materia. Enim verò simplicissimum est cœlum unâ cum quatuor Elementis & Aquis supercælestibus, quia materiam purè simplicem habet: respectivè simplices sunt stellæ, quia materiam certo modo simplicem habent: Composita sunt Mineralia, quia compositam; Magis compositæ sunt plantæ, quia magis compositam; Maximè composita sunt animalia, quia maximè compositam habent materiam. Ethic, ceu monet B. Sperlingius observandum omnino, speciei cuilibet suam competere materiam & in corporibus spectandas quidem formas, sed materias etiā negligendas non esse. Hominem ut non facit sola materia, ita nec sola forma, & nec forma cum quacunq; sed eum certâ, elaboratâ & ad leges naturæ conformatâ materiâ. Qvod qui non observat, corpus hominis nec à corpore canis, nec à corpore equi aut alterius misti, facit diversum. Inde est, qvod alia materia sit cœli, alia ignis, alia auri, alia quercus, alia Leonis, alia hominis. Non enim quælibet forma quamlibet informat materia.

§. 2. Materia simplex pura est materia, omni carens formâ. Nulla enim in illâ inveniuntur miscibilia, ipsa expers concretionis & compositionis est. Sic cœli Materia nuda puraq; est, omni carens mistione, omni concretione: In igne cæterisq; elementis propriæ dantur formæ cum materiis simplicibus, sine concretione aliorum corporum. Si nempe eas perpendamus, quæ corporum illorum propriæ sunt. Cum enim pura non habeamus elementa, impuram etiam & concretione non carentem habemus materiam. Ex se tamen nulla hîc vel materiarum, vel formarum congeries.

§. 3: Materia composita integrum est corpus plurimis constans substantiis multasq; & materias & formas in essentiam suam recipiens. Unde videmus in compositâ materia misci-

miscibilia dari nunc plura nunc pauciora, indeq; oriri compositionem nunc majorem, nunc minorem pro illorum ratione atq; indole. Sic in mineralibus, in plantis, in animalibus quatuor dantur elementa, & pro variâ illorum mixtione corpora habentur composita, compositiora, compositissima. Hic verò notes velim; qvod, cum Materiam nos dicimus corpus, hoc accipi debeat in modum partis, neutiquam verò in modum totius. Nam sic materia non est corpus, sed potius materiatum. Præterea, qvod miscibilia illa, qvibus materia redditur composita, rationem materiæ habeant, formæq; adeò subjiciantur & cum eâ demum mundi speciem constituant. Sic Hominis Materia, qvot qvæso includit formas? Hinc corpus est, suas habens materias, suas formas. Cum tamen formæ hæ omnes humanæ sint subjectæ animæ & cum eâ hominem demum constituant, materiæ indolem induunt.

SECTIO SECUNDA

tradens

Conjectaria Materiæ

qvorum

Primum.

ita habet

Materia competit Corporibus naturalibus & omnibus & solis.

S. I. Materiam competere omnibus corporibus naturalibus sive constituenda illa sive constituta sint, luculenter admodum patescit, qvia eorundem esentiale constituens est. Non enim sola forma, sed unâ cum forma Materia quoq; corpus naturale constituit. Unde Materiæ primarium dicitur manus esse recipere formam & constituere corpus. Qvod si verò corpus non haberet materiam, mera ac nuda forma sicq; adeò discrimen inter corpus & Spiritum nullum esset. Monstrat præterea, materiam omnibus corporibus naturalibus competeire, qvantitas, qvæ insequitur materiam & omnibus corpori-

corporibus naturalibus convenit. Hinc Scaliger Exerc. 359, h.
cōrpus, inquit, facere sine materiā, est facere insomnium sine
somno, & redarguit acriter Exerc. 16. i. Zabarellam. Qvia
enim hic non tantū ex Averrhōe, sed etiam Theophrasto, A-
lexandro, Ammonio, Themistio, Simplicio, Jamblico, Olym-
piodoro, Michaële Ephesio & Joan. Grammatico, cōlum cor-
pus simplex esse, & nec materiā, nec formā constare asseruit,
omnes, qui negant in cōlo materiam, vecordes dicit Exerc. 359. ii.
nec id immeritò. Dumenim corpus absq; materiā facit Za-
barella, totum essentialē profert absq; partibus, panem sine
farina, somnium sine somno. Neq; derogat Materiæ, vel cōe-
li incorruptibilitas, vel unitas materiæ. Enimverò corrup-
tionem infert non materia qvævis sed composita. Hæc è di-
versis conflata est corporibus, qvæ fœdere rupto & induciis fi-
nitis prorumpunt in interitum. Hinc Scaliger iterum: Illud
censeo rejiciendum, Materiam meditari corruptionem. Ni-
hil enim prohibet, in materiæ parte unā esse formam cum qva-
litatibus qvæ habent contrarium, & in aliquā parte formam, si-
ne ullā illarum qualitate. Non enim data fuit à natura mate-
ria ob transmutationem ad generationem primò & per se, ut
ubicunq; sit, ibi etiam sit generatio, sed ad subsistendum for-
mæ corporeitatis in substantiā & recipiendum qvantitatem
ac figuram. Deinde verissimum est, qvodlibet corpus suam
habere materiam, & sic quoq; cōlum suam. Non debet
cōlum eandem cum inferioribus habere materiam, qvia non
eandem cum iis habet formam.

§. 2. Cæterum uti corpora naturalia omnia materiam
habent, sic & sola. Unde nec spiritibus, nec formis, nec
accidentibus Materia assignanda est, ac minus rectè à non
nullis dividitur in Physicam seu sensibilem, & Metaphysicam
seu intelligibilem, cum dividens evertat naturam totius divisi.
Sicut duplex qvantitas statuenda non est, una prædicamenta-
lis, altera intelligibilis; sic nec duplex materia, cujus essen-
tiale conseqvens qvantitas est. Non qvia Tu Spiritus in-
telligis esse qvantos, ideò sunt qvanti, sed ut tu intelligas eos
qvantos, oportet primùm illos verè esse qvantos, rectissimè
scribit

scribit Dn. D. Klotzius in Pneumat. suâ p. 19. Nec officit sententiæ nostræ, in disciplinis materiale dici, qvod generis; & formale, qvod differentiæ rationem habet, illud enim non propriè sed ob analogiam fieri, nemo non videt.

Secundum.

Materia Prima Peripateticorum figuratum est.

§. 1. Definiunt Peripatetici Materiam, quam vocant, primam tūm negativē tūm positivē. *Negativa* definitio hæc est: λέγω υλὴν καθ' αὐτὸν οὐ, οὐ πόλον, οὐ αἴλλος δὲν εῖσι, Materia secundum se nec est quid, neq; quantum, neq; aliud quid eorum, qvibus ens determinatur Lib. VII. Metaph. c. 3. *Positiva* extat lib. I. Phys. c. 10. t. 82. λέγω υλὴν τὸ πεῖτον θεο-κείμενον ἐκάστῳ, οὐδὲ γνεται λι ἐρυπάρχοντα μη καὶ συμβεβη-κός, εἴτε Φθείρεται πει τῷ αἴφιξεται ἐχατον. Materia est primum subiectum uniuscujusq;, ex quo fit aliquid, cum insit, non secundum accidens, & si corrumpitur aliquid, in hoc ultimō resolvitur. Circa quam definitionem ultra tringinta qvæstiones absq; ullo fructu, & cum ingenti Physicæ dispendio movere solent Scholastici, scil. An sit pura potentia? An habeat actum Eruditativum, num etiam formalem? An potentia sit de materiæ essentiā? Priusne materia potentiam habeat ad formas substantiales, an ad accidentales? An po-tentia materiæ ad omnes omnino formas tam præteritas quam etiam futuras sed, extendat? An potentia materiæ sit corru-pibilis? An omnes formas æqualiter appetat? An habeat formam corporeitatis coævam: An Materia possit produci per DEI omnipotentiam omni formâ denudatam? Et si esset denudata, ubinam foret? &c. Encomia Materiæ primæ si quis inquirat, hæc in scholis audiet, qvod sit non-ens, Pro-theus, Mater, fœmina, turpe quid, Multitudo, fax primæ vita, chaos, Sylva, Meretrix &c.

§. 2. Qui inter Peripateticos accuratiūs doctrinam de
B materia

materiâ corporum naturalium inculcare suis satagunt, dividunt primò Materiam in primam & secundam: Deinde de materiâ primâ qværunt 1. An sit? 2. Quid sit? 3. Qualis sit? Dari materiam primam, probant *ex transmutatione Elementorum*. Ignis, *inquit Arriaga disp. II. Phys. sect. I. p. 246.* quando convertitur in terram, manent in terrâ multa accidentia, qvæ fuerant in igne, nempe calor, qvi est idem numerus, qvi erat antea. Ergò manet aliquod subiectum commune, quod antea fuerat, sed hoc non est forma ignis, qvi hic planè periit, ergò ignis aliquid substantiale dicit ultra formam, hoc autem est materia prima. Et hanc rationem tanti facit *Zabarella*, ut patet, nullam aliam esse viam, quā ad Materiæ primæ notitiam pervenire possumus, nisi illam unam, quā Aristoteles illo primo libro usus est, sumtam à mutatione substanciali. Etenim, *inquit*, hoc unico medio ostendi potest Materiam primam dari & nullo alio &c. Quod vero, *pergit*, alii dicunt, posse primam materiam probari medio Mathematico, sic: datur purus actus, ergò pura potentia, vanum est Dialectica enim & probabilis est ratio, quæ nihil habet necessitatis. Eodem modo procedunt. *Conimbricenses l. I. c. 9. q. I. art. I. p. 191.* Cum ignis ex aquâ ignem generat, aqua non ex toto interit, neq; in nihilum abit, siquidem posse in nihilum redigere solius divinæ virtutis est: manet ergò aliquid, quo superstite & servato, fiat aquæ in ignem conversio. Id autem non est forma aquæ, siquidem haec nequit cum formâ ignis in eodem composito cohaerere, est igitur materia. *Jacchæus*, probat eam ex mutationibus cum naturalibus tunc artificialibus, cum substantialibus tunc accidentalibus, quia, *inquiens*, prima quaestio est, an sit, videamus & nos, an sit necesse ponere talem aliquam materiam. Sanè quicunq; considerarit mutationes tam naturales quam artificiales, fatebitur, esse eam in naturâ necessariam. Omnis enim mutatio accidentalis presupponit subiectum; nam quando ex frigido aliquid sit calidum, ex humido siccum, necesse est, substertere hunc mutationi aliquod subiectum. Nec enim unum contrarium alterum recipit, sed potius expellit. Necesse est ergò, dari aliquod

qvod subjectum, qvod utrumq; contrarium recipit. Subiectum istud est matria. Eodem modo in generatione substantiali dicendum est, substerni aliquam materiam, sive subjectum, ut cum ex homine sit cadaver, ex cadavere terra, ex semine homo. Alioquin ex nihilo aliquid fieret, qvod planè est impossibile. Accedit, qvod res naturales nihil producant nisi ex materia probè dispositâ, si enim non esset materia, res in instanti produceretur, & quidlibet fieret ex quolibet. Proinde elementa illa quatuor, licet habeant in se materiam, non tamen sunt ipsa prima materia, qvodlibet enim eorum posset ex quolibet fieri, cui transmutationi subjicitur materia. Quam probationem Materiæ primæ Nonnemo non modò approbat; sed etiam rem declarat verbis seqventibus: Unum siquidem & commune est subjectum, qvod omnes formas tam substantiales quam accidentales suscipere aptum natum est, adeoq; omnium mutationum, quæ circa formas quascunq; obtinunt, receptivum. Johann. Lalemandet in decis. Phil. part. 2. Phys. diss. 2. p. 26. argumentum pro existentiâ Materiæ primæ sumit ab Experienciâ, Videmus enim, ait, aliquid excrescere in majus v.g. ignem adhibito combustibili, unde inqviro, inquit, qvod facit majorem ignem, vel est forma ligni, vel materia ligni? Non forma ligni, quia supponitur jam esse forma ignis, ergo ipsa materia ligni, ex qua educitur forma ignis auctâ ejus materiâ; ergo aliquid formæ ligni & formæ ignis commune datur, & hoc est materia prima. Deinde illi ipsi supra adducti Conimbricenses existentiam Materiæ primæ comprebare laborant ex generatione, unde ita inferunt: Qvicquid gignitur, gignitur ex aliquo, qvod prius extiterat: id autem non est forma, ea namq; denuò inducit: est igitur quipiam, qvod advenientem formam excipiat, & unum idemq; permaneat, id est materia. Ex oppositione, quando ita disserunt: Sicuti in summo rerum gradu est actus purus, nullius indigens, formarum omnium effector, & omnis mutationis expers, in quæ series efficientium causarum ultimò desinit: Ita in infimo aliquid esse debet, qvod sit pura potentia, omnium regens, formarum omnium receptrix, & ipsa per se informis,

nullam effectricem vim habens, atq; ad omnes corporeas mutationes subeundas idonea, in quam causarum patientium ordinó terminetur: hoc autem nihil aliud, quam materia. *Ex cœmpositione* his verbis: Omne Ens naturale ex formâ & aliquo subiecto coalescit, alioqvi non eset compositum Physicum: vel ergò illud subiectum ex alio atq; ita in infinitum; vel deveniendum erit ad unum, quod ex alio concretum non sit. Atqvi non est admittenda infinita illa progressio, siquidem non datur infinitum in naturâ. Fatendum ergò erit, dari aliquod subiectum, quod ex alio priori non sit, atq; ad eò materiam. *Piccolomineus l.i. Phys. p. 205. seqq.* probare conatur existentiam materiæ primæ ex contrarietate principiorum; sicut *Fererius l.5. c. 4. p. 283.* ex subordinatione essentiali, Unde ille: Principia sunt contraria, contraria commune desiderant subiectum, quod modò sub hoc, modò sub illo sit. Ergò datur Materia prima. *Hic:* Si non daretur Materia prima, non etiam essent aliæ materiæ: nam posteriores materiæ sustentantur à priorib us, & nisi daretur materia prima, essent in re naturali infinitæ materiæ.

§. 3. *Quidnam* verò Materia Prima in se sit, ipsorum Peripateticorum consensu res operosior est, quam ut determinari ac declarari satis queat. Enim verò consententur ingenuè *Conimbricenses*, materiam ignorando cognosci & cognoscendo ignorari, & comparat hanc *Ægidius* cum tenebris ita, ut quemadmodum tenebræ non videndo percipiuntur, percipiendo non videantur; sic materia tunc percipiatur, cum nullus in eâ actus cognoscitur; tunc ignoretur, cum actus apprehenditur. Hinc videoas tot lites, quas de actu Materiæ primæ agitant acerrimè Cadmæi fratres, quando quærunt, an ipsa actum aliquem in se habeat, an verò actu omni sit destituta? *Conimbricenses l.i. c. 9. q 3. art. i. p. 198. seqq.* Materiæ omnem actum, entitativum quoq; negant. Qvibus cum facit *Zabarella l.2. c. 1. seq.* Prima materia, inquietus, secundum se non habet actum. *Item:* Si actus sumatur pro eo, quod est actu existere, quem formæ effectum esse diximus, materia prima non per se est actus, sed per formam. Iterum:

Materia

Materia prima in sua essentia nullum continet actum, sed solam potentiam ita tamen, ut nomine potentiae non qualitatem significemus, sed substantiam quendam, quae est fons seu radix hujus qualitatis, nempe substantiam quendam imperfectissimam, in completam secundum speciem & inchoamentum omnium specierum. His vero se opponut *Toletus*, *Peregrinus Morisanus*, *Mendoza*, alii. *Toletus* l.1. c.7. p.34. ait, conclusionem hanc, materiam habere ac tum aliquem secundum se, adeo certum esse, ut oppositum intelligi non possit. *Peregrinus* l.5. c.13, p.310. Materiam primam actum esse, existere non formae, sed propriam suam existentiem, ex illius productione, permanentiam, formam pereunte, prioritate & similibus probat. *Morisanus* disp.1. qvast. 2. ait: Materia non est pura potentia objectiva, sed includit actum entitativum. Probatur ex Aristotele, & evidenti ratione, quia est verum ens reale, positivum, & substantia quaedam partialis, constituens aliquid cum formam entitativa perfectius, quam sit sola forma. *Mendoza* disp. 2. sect. 6. p. 229, sententiam, quam materiae primae actus & existentia negatur, intelligibilem, contra veram materiae essentiam, contra reductionem formarum materialium e potentia materiae, contra materiae creationem, contra materiae incorruptibilitatem, contra materiae subsistentiam, quae existentiae modus est, esse asserit. Sic *Jacobus* essentiam materiae primae exponit his verbis: Est Materia principium, ex quo res naturalis fit, non per accidens, sed per se tanquam subjectum primo. Definitionem explicat hoc pacto. Dico ex quo, ut distingvatur causalitas materiae ab aliarum causarum causalitatibus. Nec enim ex formam & Efficiente fit aliiquid, sed per formam ab Efficiente. Dico, non per accidens, ad excludendam privationem, quae non componit rem naturalem: proinde respectu rei jam compositae dicitur principium per accidens. Dicitur tanquam ex subjecto primo, ut excludantur formae substantiales rerum naturalium.

§. 4. Qualis vero tandem Materia prima sit, ita inferunt: Eam ingenerabilem esse & in corruptibilem, sive ortu & interitus expertem; dici quidem subjectum generationis.

& corruptionis, non autem subjective, sed terminativè tan-
tum : Esse enim informem, proindeq; puram potentiam ita,
ut esse ejus nihil aliud sit, qvā posse : Habere tamen appeti-
tum interim ad omnes formas, non elicium illum quidem,,
quia judicio & cognitione careat, sed innatum, qvem triplex
seqvatur amor concupiscentiæ, desiderii & complacentiæ:
habere eam potentiam tūm universalem, qvæ sit essentialis
materiæ & ad omnes formas indistincta; tūm particularem,
qvæ sit accidentalis in secundâ specie qualitatis & ad cer-
tam formam determinata: Habere item Quantitatem, qvæ
ipsi coæva sit, indeterminata tamen. De Affectionibus Jac-
chæus ait, potentiam materiæ non esse accidens aut qualita-
tem, sed illius substantiam & essentiam, & rectè dicere Aver-
rhœum, materiam substantiari per posse. Hæc Illi de Materiæ
primæ existentiâ, Essentiâ & Affectionibus.

§. 5. Verum ò cæcas hominum mentes, ò pectora cæca!
Tantum ne temporis fas est insumere rei vanissimæ ac nulli, &
qvæ se per seipsum destruit. Unde omne, qvod ad proban-
dam Materiæ primæ existentiam adducitur, facilitiori negotio
refutari potest. Nam dum alii sententiæ suæ fundamenta
locant in falsis hypothesis de transmutatione Elementorum
ut & eductione formarum, illa verò nulla sunt, ceu suo loco
probaturi sumus, corruit omne, iisdem qvod superstructum
putatur; alii in generatione & corruptione, item in composi-
tione, Materiam quidem probant, non autem, qvā vocant pri-
mam. Nos subsistere possumus in elementorum materiâ, ex
hac enim remotè omnia generantur, & in hanc omnia resol-
yuntur; alii in oppositione, se juxta Zabarellam ipsum, vanâ,
Dialecticâ & probabilitantim ratione tuentur; alii in subor-
dinatione, ab hypothesis ad rem concludunt pessimè; alii in
contrarietate principiorum, per hanc qvia oppositionē priva-
tivam intelligunt, principium petunt, æqvè enim nos priva-
tionem negamus ac materiam primam. Quo de plura R.
Sperlingius Institut. & Exercit. suis. In specie verò redar-
guit Jacchæum accuratissimè. Primo, inquit malè ipse ex mu-
tationibus materiam primam probat; omnes mutationes
loco

loco subjecti materiam, quā vocant, secundam habent. Secundō, malē idem ex mutationibus artificialibus materiam primam probat. Artifices ligna, lapides, aurum, argentum, stannum, plumbum & alia materialia corpora, juxta leges suas tractant. Tertiō, malē idem ex mutationibus accidentalibus, quando ex frigido calidum fit, ex humido siccum, materiam primam probat. Materiam in quā habent accidentia, non materiam ex quā, de quā jam sermo est. Quarto, malē idem ex generatione substantiali materiam primam probat. Semina hic dantur, quae materia prima non sunt. Quantō, malē idem ad generatioem substantialem refert, cum ex homine fit cadaver. Corruptio dat cadaver, non generatio; privativum ens est cadaver, non positivum, formae absentiam notat, non productionem & generationem. Sexto malē idem ex cadavere terram generari putat. Ante terrā extitit in homine, non de novo generatur. Septimo, malē idem ex nihilo fieri putat corpora, si non detur materia prima. Seminadantur, quae nec nihil, nec materia prima sunt. Octavō male idem pro materiā prima probat materiam bene dispositam. Hæc non pugnatur, sed illa materia prima. Nonō, male idem pro materiā primā probat materiam in genere. Hæc ab omnibus concessa, illa à plurimis oppugnata. Decimō, male idem putat, quodlibet à quolibet fieri posse, si non concedatur materia prima. Hæc istud non impedit, sed disposita. Undecimō, malē idem ad transmutationem elementorum se vertit, cui materiam primam subjici sensit. Nunquam transmutantur inter se elementa, nullum ergo huic desperatae rei auxilium. Quæ falsa singula in Jacobo taxanda, non approbanda, sicut & illud, unum & commune subjectum dandum esse, quod omnes formas tam substanciales quam accidentales suscipere aptum natum sit. Monstrum dabit, quale non tulit Asia, si unum afferat subjectum omnium mutationum, quæ circa formas quascunq; obtingunt, receptivum. Sic ergo Materia prima fiet subjectū animæ hominis, canis & quercus, nec non rugitus, latratus, hinnitus, intellectus, voluntatis, risus, sermonis, omniumq; qualitatū & occultarū & manifestarum. Præterea.

terea, minus rectè Materia in ordine ad generationem & corruptionem consideratur, In ordinè ad corpus considerari debebat, non in ordine ad mutationes sive omnes sive aliquas. Constat hoc ex naturâ subjecti & ex naturâ Methodi Syntheticæ, qvin ex confessione adversariorum ipsâ. Qvæ & alia huc maximè facientia propugnat *B. Sperlingius in quæstion. suis Naturalibz.* Et hinc nos dsteructâ Materiæ primæ existentiâ, superfedemus meritô definitione ejusdem & effectiōibus destruendis, cum non Entis nulla sint accidentia.

Tertium.

Materia prima Peripatetica nec cum Mosaicâ illâ rudi & indigestâ mole convenit, nec cum Materia nostrâ simplici.

Tiplerus c. 4. Phys. Gener. quæst. 2. materiam primam, vocat massam illam rudem à DEO in principio creatam. Unde *Magirus Comment. in Physiol. L. I. C. 2. adlit. E. qv. 3.* ait: Verè affirmare possumus, Philosophum non nisi diuino afflatu hoc principium aliis Philosophis incognitum induxisse. Verum materia illa ἀνορφόη non solùm materiam, sed integrâ corpora complectebatur. Affuit ibi forma confusio[n]is, licet non distinctionis. Non caruit moles illa omni formâ, sed compositâ & perfectâ. Et ubi nunc chaos illud, ut in id resolvantur ultimò, qvæ corrumpuntur. Sic Materia prima nec convenit cum Materia nostrâ simplici, qvod *Benedictus Perrinius l. 5. de Mat. & Priv. p. 288.* sentit, dum dicit: Nisi detur materia prima, nullum est corpus simplex, & porrò: Qvæ sunt præter materiam primam, sunt formæ, quarū priores & imperfectiores dicuntur materia posteriorū & perfectiorum aut certè sunt composita &c. Sed materiam simplicem esse illā materiam primā, nullo modo concedi potest vel ex propriis avertæ partis hypothesibus. Quippe multa de materia primâ dicuntur, qvæ simplici attribui nequeunt. Materia prima subjectum generationis & corruptionis dicitur; simplex nullius est. Hinc ibi quoq; est materia simplex, uti non est generatio, non est corruptio. Prima materia non est qvid, qvanta, qvalis &c. At Simplex est qvid, qvanta, qvalis. Simplex qvid est materia illa, sed materia simplex non statim est materia Aristotelis. Qvibus de plura alibi.

: ת